

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

28.3.11

ת"א 2117-09 דוד מחקשוולי ואח' נ' רשות המיסים ואח'

בפני כב' השופט אבי זמיר

התובעים

1. דוד מחקשוולי
2. כרמלה שמחה שוקרון
3. ליאורה מיכקשוולי
4. רוני קרינסקי
- ע"י ב"כ עו"ד זאב שרף

נגד

הנתבעים

1. רשות המיסים בישראל
2. רשות המיסים בישראל - היחידה הארצית לאכיפת הגבייה
3. מנהל מיסוי מקרקעין חדרה
4. מנהל מיסוי מקרקעין נתניה
5. מנהל מיסוי מקרקעין רחובות
6. מנהל מיסוי מקרקעין ירושלים
7. פקיד שומה ת"א 5
8. רשם המקרקעין
- ע"י ב"כ עו"ד מאיר לפלר
9. עו"ד אלכסנדר בר-און
- ע"י ב"כ עו"ד אהוד שטיין

פסק דין

- 1
- 2
- 3 1. בהמשך לדיון ולהחלטה מיום 17.3.2011 נדרשת כעת הכרעתי בבקשת המדינה לסילוק
- 4 התובענה על הסף בהעדר סמכות עניינית.
- 5
- 6 2. התובעים הגישו את תביעתם לבית המשפט המחוזי בחיפה ביום 10.6.09. בכותרת
- 7 התביעה נרשם: "מהות התביעה והסעדים הנתבעים: סעד הצהרתי, צו עשה וצו מניעה קבוע".
- 8 בפרק א' לתביעה ("פתח דבר") טוענים התובעים כי הנתבעים 1 - 7 (רשויות מס רכוש ומס
- 9 הכנסה) מנסים שלא כדין בחוסר תום לב לגרום לתובעים לשלם להם סכומי מס גדולים;
- 10 המדובר, לטענת התובעים, בחובות נטענים עתיקי יומין, חלקם מלפני עשרות שנים, ואשר
- 11 מיוחסים לחייבים שנפטרו זה מכבר, אשר התובעים הם יורשיהם. חובות אלו הם מופרכים, לא

1 מתוך 6

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

28.3.11

ת"א 2117-09 דוד מחקשוולי ואח' נ' רשות המיסים ואח'

1 ברור כיצד נוצרו, כיצד חושבו מה מקורם ומה שולם במשך השנים ומתי. מוסיפים התובעים
2 וטוענים כי רק כעבור שנים רבות נקטו רשויות המס בפעולות כוחניות בקשר עם החובות
3 הנטענים.
4 התובעים, שפעלו לקבל מידע מאת רשויות המס, קיבלו, לטענתם, מידע חלקי בלבד.
5
6 בפרק ב' לתביעה ("הצדדים להליך דנא") מציינים התובעים כי הנתבעים 1 - 7 הם רשויות
7 המס, הנתבע 8, רשם המקרקעין, הוא "נתבע פורמאלי" (אציין כבר עתה כי ביטוי זה לא קיים
8 בתקנות סדר הדין האזרחי ולא מוכר לי; תלויה ועומדת בקשת המדינה לחוקק נתבע זה,
9 ואתייחס לכך בהמשך לפי הצורך); הנתבע 9 הוא עו"ד אלכסנדר בר-און, אשר שימש ומשמש
10 ככונס נכסים מטעם רשויות המס לצורך גביית אותם חובות.
11
12 התביעה מפרטת עוד את החובות הנטענים – חובות מס רכוש ומס הכנסה – וכן את
13 השעבודים שהטילו רשויות המס על נכסים שונים של התובעים, כמו גם את ניסיונות התובעים
14 לקבל מידע רלבנטי מאת רשויות המס.
15
16 3. הסעד העיקרי המבוקש בתביעה מפורט בסעיף 59.1 בזו הלשון: "להורות, להצהיר ולקבוע כי
17 החובות הנטענים למס הכנסה ולמס רכוש המיוחסים על ידי רשויות המס לנישומים ו/או לתובעים, והכל
18 כמפורט לעיל – אינם קיימים, כולם או חלקם, ולחלופין אם וכלל שקיימים חובות נטענים כלשהן הם
19 התיישנו ומכל מקום רשויות המס מנועות ומושתקות מלטעון לקיומם ו/או מלפעול לגבייתם".
20 סעד חלופי מפורט בסעיף 59.2 בנוגע למחיקת כל חוב שנצבר עקב הפרשי הצמדה, ריביות
21 ו/או קנסות.
22 שאר הסעדים הם למעשה סעדים הנגזרים מהאמור.
23 בסעיף 60 לכתב התביעה, טענו התובעים כי "לבית משפט נכבד זה מסורה הסמכות המקומית
24 והעניינית לדון בתובענה דנא".
25
26 4. כאמור, התובענה הוגשה בתחילה לבית המשפט המחוזי בחיפה.
27
28 המדינה עתרה בבקשה לפי סעיף 78 לחוק בתי המשפט וביקשה מנשיאת בית המשפט העליון
29 להעביר את הדיון בתובענה לבית המשפט המחוזי בתל אביב (בש"א 7056/09). בבקשתה זו
30 טענה המדינה כי "מירב זיקותיה של תובענה זו הינן למחוז ת"א והמרכז ולא למחוז חיפה... מאזן
31 הנוחות נוטה באופן מובהק להעברת הדיון ממחוז חיפה..." (סעיף 3 לבקשה).

2 מתוך 6

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

28.3.11

ת"א 2117-09 דוד מחקשוולי ואח' נ' רשות המיסים ואח'

1
2 כב' הנשיאה דורית ביניש קיבלה את הבקשה, והחליטה על העברת הדיון לבית המשפט
3 המחוזי בתל אביב.
4
5 יודגש, כי הבקשה להעברת הדיון הוגשה על ידי המדינה לבית המשפט העליון ביום 3.9.09,
6 והחלטת כב' הנשיא ביניש ניתנה ביום 8.10.09 **שעה שכתב ההגנה מטעם המדינה טרם**
7 **הוגש לתיק.**
8
9 5. כתב הגנה מטעם המדינה הוגש בידי פרקליטות מחוז ת"א (אזרחי), ביום 24.12.09. ביחס
10 לסעיפים 59 ו-60 לכתב התביעה, נטען בכתב ההגנה כדלהלן:
11 "65. מוכחש האמור בסעיף 59 לכתב התביעה, על כל תתי סעיפיו. רשות המיסים תטען כי בניגוד
12 לטענות התובעים אין התיישנות על חובות מס חלוטים וסופיים. **למותר לציין, כי ממילא לא זו הדרך**
13 **לחלוק על עצם קיומם של חובות מס ו/או על גובהם ומשכך דין טענות אלו להיות מסולקות.**
14 66. באשר לסעיף 60 לכתב התביעה סבורה רשות המיסים כי באשר לחלק מהטענות המועלות בכתב
15 התביעה אין מקומן מתברר לפני בית משפט נכבד זה". (ההדגשה שלי – א.ז.).
16
17 ייאמר מיד, ניסוח סעיפים אלו בכתב ההגנה יכול היה להיות מוצלח יותר, אך ברור הדבר כי
18 סעיף 65 לכתב ההגנה כולל במפורש טענה בדבר העדר סמכות עניינית של בית המשפט
19 האזרחי, ולפיכך לא ברור למה הכוונה בביטוי "חלק מהטענות", כפי שנרשם בסעיף 66.
20
21 מכל מקום, אינני סבור כי ההליך שננקט על ידי המדינה, בסמוך לאחר הגשת כתב התביעה,
22 לצורך העברת הדיון לתל אביב, גם אם ניתן לתמוה על תכליתו ודרך פירוט הטענות בו, עולה
23 כדי ניצול לרעה של הליכי משפט או חוסר תום לב בדרישה כזו, שיהא בה כדי להקים מניעות
24 מפני העלאת הטענה של חוסר סמכות עניינית, בוודאי בשלב כה מוקדם של ההליך (עם זאת,
25 לעניין זה עשויה להיות השפעה בעת פסיקת הוצאות משפט).
26
27 6. לאחר העברת התיק לבית המשפט כאן עתרה המדינה (באמצעות עו"ד מאיר לפלר) לסילוק
28 התובענה על הסף. הבקשה מפרטת שורה של שומות, השגות, עררים, הסכמי שומה והסכמי
29 פשרה שנערכו עם הנישומים לאורך השנים. לטענת המדינה, כל שאלה, הכרוכה בקביעת
30 החבות במס והיקפה, חייבת להתברר בדרך המיוחדת שיעד לה המחוקק, ואין להתיר "מסלול
31 עוקף", כפי שמנסים התובעים לעשות. המדינה מפנה, בין היתר, לפסק דינו של כב' השופט

3 מתוך 6

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

28.3.11

ת"א 2117-09 דוד מחקשוולי ואח' נ' רשות המיסים ואח'

- 1 אורי גורן (כתוארו אז) בה"פ (מחוזי ת"א) 1227/93, בעניינם של המנוחים – הנישומים, שבו
2 נפסק כי לא ניתן לתקוף את השומות ואת פעולות רשות המיסים בהליך של סעד הצהרתי.
3
4 7. התובעים הגישו תגובה מפורטת לבקשת המדינה. לשיטתם, לא רק שהמדינה הודתה
5 למעשה כי לבית המשפט המחוזי מסורה הסמכות העניינית (וכאמור לעיל, דעתי שונה), אלא
6 שראוי לברר את התובענה בבית המשפט המחוזי, שכן אין הצדקה להקים מחסום בפני
7 התובעים, שימנע את בירור טענותיהם, וכן – הסמכות העניינית נקבעת לפי הסעד המבוקש
8 במסגרת התובענה (במקרה זה – סעד הצהרתי, צו עשה וצו מניעה קבוע).
9
10 8. דין הבקשה להתקבל.
11
12 בית המשפט העליון דן בסוגיה דומה במהותה ובסוג טענות זהה במסגרת בג"צ 3486/09 סגל
13 נ' פקיד שומה רחובות (2009). באותו עניין ביקש העותר להורות למשיבים (פקיד שומה
14 ופקיד הגביה על פי פקודת המיסים) להימנע מהליכי גביה המופעלים נגדו בגין חובות מס
15 נטענים לשנים 1979 – 2000. העותר טען, כי הבסיס העובדתי שעליו נשענים החובות בעניינו
16 אינו מוכח, תדפיסי המשיבים אינם מהווים ראיה משכנעת לעצם קיומו של החוב כמו גם
17 לגובהו, ובנוסף – המשיבים השתהו במהלך השנים בהפעלת הליכי הגביה כנגדו ולפיכך
18 מנועים הם היום מלהמשיך בהליכים אלו. ניתן לראות כי מדובר בטענות דומות ביותר לאלה
19 שבפי התובעים דכאן.
20 בית המשפט העליון דחה את העתירה בקובעו: "... בין השנים 1979-2000 נערכו לעותר שומות
21 מס על ידי המשיבים, אשר רובן מכריע... התבססו על דו"חות עצמיים שהגיש העותר או על שומות
22 מוסכמות... מעבר לכך, עולה מן הנתונים שהציגו המשיבים כי העותר קיבל במהלך השנים הודעות על
23 גובה החוב, ולא מצאנו כי ניצבה בפני העותר מניעה כלשהיא לפנות לרשויות המס ולקבל מידע – בזמן
24 אמת – בעניין החובות המיוחסים לו ולטעון כנגד שומה כזאת או אחרת... נראה כי הלכה למעשה מבקש
25 הוא היום לעקוף באמצעות עתירה זו את מסגרת המועדים שקבע המחוקק. לכך לא ניתן להיענות..."
26 (פיסקה 5 לפסק הדין).
27
28 9. עוד ניתן להפנות לע"א 9168/06 יזדי נ' פקיד שומה 3 ירושלים (2010) (להלן: "עניין
29 יזדי"). באותו מקרה נדון ערעורו של נישום על החלטת בית המשפט המחוזי, אשר קבע כי
30 הדרך להשיג על שומה היא בהגשת ערעור לפי החוק הספציפי, ולא ניתן לעקוף מסלול זה
31 באמצעות הגשת תביעה אזורית. בית המשפט העליון דחה את הערעור, בקובעו כי הדרך

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

28.3.11

ת"א 2117-09 דוד מחקשוולי ואח' נ' רשות המיסים ואח'

- 1 הראויה להשיג על שומה היא באמצעות הגשת ערעור, ובמידה והמערער לא עשה כן הפכה
- 2 השומה לסופית, ואין מקום להשיג עליה בהליכים אחרים. כדברי כב' השופט רובינשטיין:
- 3 "למערער לא ניתן חופש בחירה, להחליט להגיש המרצת פתיחה במקום להגיש ערעור לפי פקודת מס
- 4 הכנסה. 'מזמן נפסקה ההלכה, שמקום שהנישום רשאי לערער על שומה, אין הוא יכול ללכת בדרך
- 5 אחרת, אלא אם כן החוק עצמו משאיר בידו את הבחירה'..." (פיסקה ח' לפסק הדין).
- 6
- 7 בית המשפט העליון מזכיר אמנם, בעניין יזדי, כי גם לכלל גורף זה ישנם חריגים, כפי שנפסק
- 8 ברע"א 1351/00 פקיד שומה ירושלים נ' ארגון המנוניט (2000), אך מדגיש כי שם דובר
- 9 במקרה חריג ביותר, שדן בשאלת הסכם שנכרת בין המשיב לבין מדינה אחרת. לפיכך נפסק
- 10 שם כי "אכן, ברגיל, השגותיו של נישום בדבר חבותו במס ראוי שתתבררנה בהליך המיוחד הקבוע
- 11 לכך... אלא שבמקרה זה עומדת במוקד המחלוקת בין הצדדים שאלת תוקפו ונפקותו של מסמך כולל
- 12 וייחודי ובו הסכם שנכרת בין המשיב לבין מדינה אחרת. הוראות ההסכם עוסקות בנושאים החורגים מן
- 13 השאלות המתבררות ברגיל במסגרת של השגה על שומת המס ובמסגרת ערעור על השומה. כפי שקבע
- 14 בית המשפט קמא יהא זה מועיל וראוי לדון בשאלות אלה במסגרת הדיונית שהמשיב בחר בה".
- 15 (פיסקה 2 לפסק הדין).
- 16
- 17 עוד מזכיר כב' השופט רובינשטיין בעניין יזדי, כי בהקשרים שונים (בעיקר בענייני ארנונה)
- 18 נקבע כי "לא בהכרח מוציאה דרך ההשגה את האפשרות לפנות לבית משפט, במיוחד כאשר מדובר
- 19 בנושאים בעלי חשיבות עקרונית או בהבטחה שלטונית נטענת" (ע"א 6971/93 עירית רמת גן נ'
- 20 קרשין, פ"ד נ(5) 478, 481 (1997)). עם זאת, מדובר במקרים שאינם יכולים להיות הכלל או
- 21 דרך המלך; במקרה הספציפי (של יזדי), אפילו העלה המערער טענות כנגד התנהלות פקידי
- 22 המשיב, אין בכך כדי להביא את מקרהו בגדר אותם מקרים בעלי "חשיבות עקרונית".
- 23
- 24 10. ליישום הכלל (ולאי תחולת החריג) ראו גם: ע"א (מחוזי י-ם) 3011/09 חב' יעקובי ברזל
- 25 לבטון בע"מ נ' מדינת ישראל – רשות המיסים (2010); ת"א (מחוזי מרכז) 12754-11-09
- 26 נחמני נ' מנהל מיסוי מקרקעין נתניה (2010).
- 27
- 28 ראו והשוו גם: בר"ם 7363/09 מרכז משען בע"מ נ' עירית ת"א יפו (2010): "אין להלום מצב
- 29 שבו יוכל פרט לפטור עצמו מתשלום מס פלוני להליך מסוים בטענה כי שילם מס אלמוני ביתר בעבר
- 30 בהליך אחר לפני למעלה מעשור. בפני המבקש לתקוף חוקיות גביית אגרות ששילם בעבר עומדים כלים

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

28.3.11

ת"א 2117-09 דוד מחקשוולי ואח' נ' רשות המיסים ואח'

1 לעשות זאת... תקיפה זו ראוי שתיעשה במנותק מדרישת תשלום מאוחרת ובדרכים הישירות הקבועות
2 לכך בחוק..." (פיסקה 8 לפסק הדין).
3

4 11. עניינם של התובעים "נופל" במובהק לגדרו של הכלל; התובעים לא הצביעו על נסיבות
5 מיוחדות וחריגות, אשר יצדיקו את החלתו של החרג לכלל. התובעים באים כעת, כיורשים,
6 בנעלי הנישומים-המנוחים; עצם העובדה כי הנישומים "המקוריים" הלכו לעולמם, אינה מקנה
7 לתובעים כל יתרון דיוני או מהותי; בין רשויות המס לבין הנישומים התנהלו עשרות הליכים
8 לקביעת שומות, בדרכים המוגדרות בחוק; בית משפט זה כבר הבהיר לנישומים בעבר כי
9 עתירה לבית המשפט האזרחי אינה הדרך הנכונה (ה"פ 1227/93 הנ"ל); משלא ניתן לערער
10 עוד אחר השומות, ברור הדבר כי המדינה רשאית לפעול לגביית החובות. דווקא מהמסמכים
11 שצרפו התובעים ניתן ללמוד על התכתבות ענפה וממושכת, שיש בה כדי להתגבר על הטענה
12 בדבר "זניחת החוב", לכאורה, בידי המדינה.
13

14 12. הבקשה מתקבלת. התובענה כנגד הנתבעים 1-7 נדחת. ממילא נמחקת התביעה כנגד
15 הנתבעים 8 ו-9.
16

17 בנסיבות העניין, בשל עיתוי העלאת הטענה (עיתוי שיצר ציפייה אצל התובעים וגרם להשקעת
18 עבודה מיותרת), אינני עושה צו להוצאות.
19

20 ניתן היום, כ"ב אדר ב תשע"א, 28 מרץ 2011, בהעדר הצדדים.
21

22 אבי זמיר, שופט
23
24
25
26
27